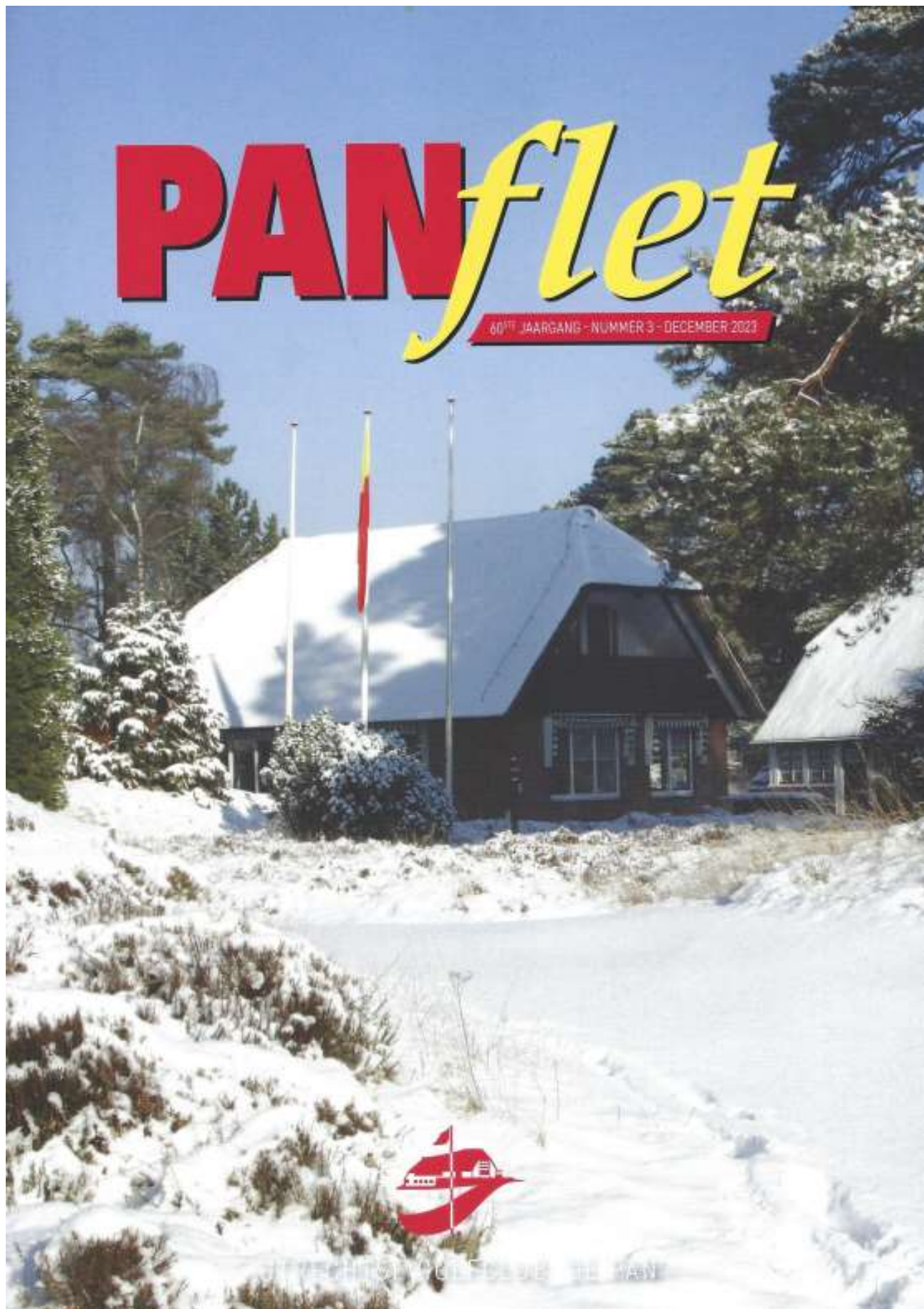


# PANflet

60<sup>TE</sup> JAARGANG - NUMMER 3 - DECEMBER 2023



WWW.PANFLET.NL

# VAN DE REDACTIE



Door Jan Nierboze

## NOBLESSE OBLIGE

De redactie is op schooleisje geweest naar het Golfmuseum in Afferden. Een behoorlijk eind rijden, ontvangst door twee zeer enthousiaste vrijwilligers. In deze Panflet een impressie. Wat opviel was het aantal keren dat De Pan genoemd werd en ter sprake kwam, in het tentoongestelde. Door initiatieven die mede door inbreng van "De Pan" tot stand kwamen, door bestuurlijke vaardigheden van vooraanstaande Pan-leden, door sportieve prestaties van Pan-leden of doordat de baan belicht werd. Nu is dat min of meer vanzelfsprekend als je bedenkt dat onze vereniging als tweede het levenslicht zag op golfgebied in Nederland en een museum nu eenmaal de geschiedenis behandelt van hetgeen de bestaansgrond ervan is. Maar dan nog geeft het een bijzonder gevoel om te ervaren dat 'jouw' club op één of andere wijze in de loop der tijden belangrijk is geweest in de ontwikkelingen tot nu toe. En dat historie letterlijk is geschreven en beschreven en gelukkig bewaard is gebleven.

In datzelfde licht moeten de boeken gezien worden die door enthousiaste en deskundige Pan-leden zijn geschreven. Mensen die liefde hebben voor de golfsport en voor de vereniging De Pan; de laatste decennia zijn verschillende belangwekkende werken verschenen die baan, leden of gebeurtenissen rondom de vereniging beschrijven. Meest recent het boek over de vooraanstaande professional Jos van Dijk. Het is prachtig dat geschiedenis een vorm, een gezicht krijgt.

In dat verband moet de wil van het bestuur om een stevig en breed opgezet archief op te zetten, omarmd worden. Wat is er bestuurlijk gebeurd en hoe leggen we dat vast, hoe zijn de ontwikkelingen in, op, van de baan geweest in alle jaren en welke besluiten werden genomen, ondersteund door tekeningen, foto's en anderszins en welke gebouwgebonden voorstellen hebben in de loop der jaren tot welke besluiten geleid. De's niet een eenvoudig karwei. De opzet vergt veel gepeins en deskundige inbreng. Ook behoorlijk wat investeringen. Om het dan up-to-date te houden en logisch bruikbaar te hebben voor de verschillende 'stakeholders' vergt minstens zoveel bloed, zweet en tranen.

Maar we zijn het min of meer verplicht aan allen die tot nu toe de vereniging en de golfsport hebben gediend en De Pan de positie hebben gegeven die hij nu inneemt.



**De tijdslijn op deze muur geeft de historie weer van het "spel metten colve" in de Lage Landen. Hier ziet u hoe het spel zich in de loop der tijd heeft ontwikkeld.**

### **Colf**

*Lange baanspel, gespeeld in de 13e eeuw of zelfs eerder, tot circa 1700. Men sloeg aanvankelijk met een loden slof op een houten steel tegen een massief houten bal. Het spel werd in de steden op straat gespeeld, waarbij men naar een zelfgekozen doel sloeg. Nadat kerkruiten sneuvelden en er zelfs gewonden vielen in de menigte op straat, werd Colf verbannen naar buiten de stadsmuren. In de koude winters was Colfen op het ijs in Nederland erg populair.*

### **Kolf**

*Tegen het jaar 1700 daalde de populariteit van het Colf en raakte Kolf in de mode. Kolf was een korte baanspel en werd gespeeld in een (overkapte) Kolfbaan welke zich vaak naast een herberg bevond. Door de kortere afstand werd het ook belangrijker om nauwkeuriger te richten. Vandaar dat zowel de Kolfstok als de ballen groter werden.*

### **Golf**

*In Nederland kwam eind 19e eeuw het lange baan spel weer in zwang, met name door de inspanningen van de Schotten. Het huidige golfspel kwam in Nederland pas echt van de grond met de oprichting van de Haagsche Golf Club in 1893. Nadat het Nederlandsch Golf Comité op 11 februari 1914 door vier golfclubs werd opgericht ging het snel opwaarts met de populariteit van de Golfsport in Nederland.*



# HET NEDERLANDS GOLF MUSEUM, KLEIN MAAR FIJN.

Door Jarn Nierstrasz

*Een golfmuseum in Afferden, Limburg. Het begint heel mooi met het verhaal van Pieter van Afferden, humanist en docent Grieks en Latijn. Die schreef in 1545 het lesboekje Tyrocineum linguae Latinae (Latijn voor nieuwelingen) en nam daarin een hoofdstuk op over balspelen, waarin onder andere golfregels staan beschreven, die verrassend overeenkomen met onze huidige basisregels. Van Afferden bewees hiermee -onbedoeld- dat 'golf' een ontstaansgeschiedenis heeft in Nederland; de op dit gebied zeer invloedrijke taalonderzoeker professor Heiner Gillmeister heeft onweerlegbaar aangetoond door aan sparten (golf, tennis, cricket) gekoppelde woorden te onderzoeken waar en wanneer ze voor het eerst gebruikt zijn, en welke betekenis er aan gehecht werd. Woorden die nu in de golf-sport gebruikt worden bleken dus in de Lage Landen gebruikt te zijn voordat zij überhaupt in het Verenigd Koninkrijk bekend werden als 'golftermen'.*

*Golffiefhebbers bij Bleijenbeek zagen hierin een mooi argument om een golfmuseum op te zetten in het Limburgse dorp Afferden. Van Afferden zelf werd weliswaar geboren nabij Wageningen, de familieroots liggen toch echt, zoals de naam doet vermoeden, in het Limburgse dorp. Door een initiatiefrijke golffamilie, enkele enthousiaste vrijwilligers en een positief commercieel denkende ontwikkelaar zijn ideeën omgezet in daden en resultaten.*

In april ontstond binnen de redactie het idee een artikel te schrijven over het Nederlands Golfmuseum. De onbekendheid met het onderwerp maakte dat eigenlijk alle redactieleden daar wel naar toe wilden. Begonnen als journalistiek project, werd besloten er een groepsuitje van te maken waar dan meteen het afscheid van Annemiek aan opgehangen kon worden. Dus contact gezocht met het museum waar met enthousiasme werd gereageerd en men ons wilde ontvangen. Toen we na een stevige rit ter plaatse kwamen, bleek inderdaad dat de twee vrijwilligers vol liefde, aandacht en kennis over 'hun'

museum spraken en op elke vraag een gloedvol antwoord hadden.

Het aardige van het museum is de mogelijkheid ook op de baan te spelen en daarna lekker te blijven eten. De baan, vereniging en het museum zijn weliswaar afzonderlijke entiteiten, maar in de greenfee is een kaartje voor het museum inbegrepen en min of meer automatisch zullen gastspelers het museum bezoeken; de vrijwilligers daar zijn bijna alle dagen van de week beschikbaar om rond te leiden en uitleg te geven. Zo profiteert het museum van de situering op een golfbaan, met een



voortreffelijke catering (kruisbessen-vlaai!) en behoorlijk wat gastspelers, en trouwens ook van de nabijheid van het Pieterpad.

Fred en Jacques geven een uitgebreid en boeiend inzicht in het ontstaan van het museum. Inclusief het zijstapje over het oorspronkelijke kasteel nabij het clubhuis dat door friendly fire in 1944 in de fik is gevlogen en dat nu, na een opknappbeurt uiteraard, dienst doet als trouwlocatie. Verzamelen van materiaal, fondsenwerving en inpassing in de plannen ter plaatse vergden







natuurlijk veel overleg en creativiteit. Bij het ontwikkelen van het geheel bleek overigens dat zeker niet in veel Europese landen een golfmuseum gevestigd is; voorbeelden om te bezoeken waren dus schaars. Men achtte het logisch om alle fysieke, papieren NGF-stukken te achterhalen als een soort begin van denken, maar ook te proberen oorspronkelijke bekertjes en andere paraferalia tentoon te stellen in het museum. Er werd goed samengewerkt met de NGF, maar de Federatie wilde wel onafhankelijk blijven van het museum. Dat is nog steeds zo, financiële steun van de NGF is van een bescheiden niveau, wel wordt meegedacht over de richting en de ambities van het museum. De redactie meent dat elke Nederlandse golfclub de verplichting zou moeten hebben een geldelijke bijdrage aan het museum te leveren, het is belangrijk dat ook clubs beseffen dat geschiedenis bewaard moet blijven.

Bij de rondleiding valt weer de kennis en bevoegdheid van de vrijwilligers Fred en Jacques op. Alle items krijgen een gezicht door hun beschrijving van heden en verleden. Het museum is niet groot, misschien mogen we het zelfs in positieve zin kneuterig noemen, maar het is wel degelijk professioneel van opzet. QR-codes naast alle items, waardoor de bezoeker het verhaal achter het stuk kan horen waarbij de routelijn door de kleine zaaltjes logisch en goed te volgen is. Het is een bijzondere collectie golfattributen, foto's en randzaken die voorzien worden van een pakkend verhaal. Wij nemen het gebrek aan gelijke uitstallingsvitrines graag voor lief; als er 'later' meer geld beschikbaar komt, zal daar zeker over nagedacht gaan worden.

Gevoel voor public relations kan onze gastheren niet ontzegd worden. Waar



de mogelijkheid bestaat om De Pan te noemen wordt dat niet nagelaten; zo ligt het cahier waarin honderd jaar oude notulen van het Nederlands Golf Comité tentoongesteld worden, 'toevallig' opengeslagen bij het gedeelte waarin De Pan aan het woord komt. En briefkaarten van Pan-leden aan de voorzitter h.t. liggen ook goed zichtbaar in een vitrine. Slim. Overigens is er een permanent hoekje waarin Aleid Kemper -een vooraanstaand Pan-lid dat ons niet zo lang geleden ontvallen is- alle aandacht krijgt.

Een bijzonder verhaal horen we naar aanleiding van een postzegel. Het gaat over astronaut Alan Shepard van de Apollo 14-missie naar de maan in 1971. Hij sloeg als eerste mens twee golfballen op de maan. De eerste kwam een meter of 30 verder weer op de maan terecht. De tweede bal is nog steeds onderweg in de ruimte.

Het museum is dus onafhankelijk van golfbaan en -club. Men is afhankelijk van subsidies, donateurs, bruikleengevers, legaten en nalatenschappen en een bepaald bedrag dat verweven zit in de greenfee van gastspelers. Dat is natuurlijk een smalle basis, maar de penningmeester zegt stellig dat door alle financiële en morele steun van vereniging en clubhuiseigenaar toch een redelijk stevige basis van werken bestaat. Waarbij overigens opgemerkt moet worden dat het geen officieel geregistreerd museum is, hetgeen consequenties heeft voor de ondersteuning van overheidswege.

Terwijl wij na de koffie en vlaai het museum ingaan dondert en bliksemt het buiten. Zelfs grote hagelstenen komen op deze warme augustuszondag naar beneden. Ons rondje golf lijkt van de baan. Maar wonderlijk genoeg



komt op het moment dat het culturele gedeelte klaar is de zon tevoorschijn en wordt het heerlijk weer. We gaan opgetogen de baan in en spelen negen holes op een vriendelijke en goed onderhouden baan. Het biertje en het eten daarna maken er een memorabel dagje-uit van.

En over dagje-uit gesproken: clubhuis, terrein, driving-range en baan zijn ruim van opzet. En zelfs in een plaats waar je je camper neer kunt zetten is voorzien. Misschien een idee voor de campers onder ons?

